

Lakiosasto

18.3.1991

Työeläkelaitoksille

**VELVOITETYÖN POIKKEUKSELLINEN HUOMIOON OTTAMINEN TYÖELÄKETURVASSA
JA TULEVAA AIKAA KOSKEVIEN SÄÄNNÖSTEN MUUTTUMINEN**

Eduskunta on säätänyt erillisen lain velvoitetyön poikkeuksellisesta huomioon ottamisesta työeläketurvassa. Lisäksi kuntoutusta koskevan lainsäädännön uudistamisen yhteydessä eduskunta on muuttanut TEL:n 6 §:n 3 momenttia. Molemmat muutokset vaikuttavat tulevan ajan määräytymiseen.

Tässä yleiskirjeessä annetaan ohjeet näiden lakien soveltamisesta. Ohjeet on valmisteltu Eläketurvakeskuksessa toimivassa tulkintaryhmässä, jossa ovat jäseninä myös eläkelaitosten edustajat.

ELÄKETURVAKESKUS

Seppo Pietiläinen

Pentti Koivisto

LIITE

Laki velvoitetyön poikkeuksellisesta huomioon ottamisesta työeläketurvassa (476/91)

Lakiosasto

18.3.1991

VELVOITETYÖN POIKKEUKSELLINEN HUOMIOON OTTAMINEN TYÖELÄKETURVASSA JA TULEVAA AIKAA KOSKEVIEN SÄÄNNÖSTEN MUUTTUMINEN

1

Yleistä

Eduskunta on säätänyt kaksi lainmuutosta, jotka vaikuttavat 55-vuotta täyttäneiden työttömyyspäivärahaa saaneiden työntekijöiden niin sanottuun tulevan ajan oikeuteen. Muutokset tulevat voimaan eri ajankohtina.

Toisena muutoksena on erillinen laki velvoitetyön poikkeuksellisesta huomioon ottamisesta työeläketurvassa (476/91).

Lain tarkoituksena on, että TEL:n, LEL:n, MEL:n ja VEL:n säännöksiin estämättä tuleva aika liitettäisiin velvoitetyötä edeltäneeseen ja sitä parempi-palkkaiseen työsuhteeseen. Näin velvoitetyön eläkettä alentava vaikutus poistettaisiin. Sitä sovelletaan niihin eläketapahtumiin, jotka sattuvat lain soveltamisaikana.

Hallitus on edellyttänyt, että vastaavat muutokset toteutetaan myös kunnallisessa eläkejärjestelmässä. Laki on väliaikainen ja se on voimassa 1.7.1991 ja 30.6.1993 välisen ajan. Sitä sovelletaan kuitenkin jo 1.1.1991 alkaen.

Toinen muutos tulevaan aikaan on tehty kuntoutusta koskevan lainsäädännön muutoksen yhteydessä eduskunnan muutettua TEL:n 6 §:n 3 momenttia, LEL:n 7 §:n 1 momenttia, MEL:n 12 §:n 7 momenttia sekä VEL:n 5 §:n 2 momenttia. Myös tämä muutos koskee 55 vuotta täyttäneitä työttömyyspäivärahan saajia. Muutos tulee voimaan 1.10.1991.

2

Velvoitetyö

2.1

Mitä velvoitetyö on

Työllisyyslain perusteella valtio ja kunnat ovat velvollisia järjestämään työttömälle työnhakijalle työpaikan kuudeksi kuukaudeksi, jos työttömyys on jatkunut yhdenjaksoisesti yhden vuoden tai kahden vuoden aikana yhteensä yhden vuoden (työllisyyslaki 18 § 3 mom). Vastaava työntekomahdollisuus voidaan järjestää valtion tuella myös yksityisellä sektorilla. Tällaista työtä kutsutaan velvoitetyöksi (jäljempänä myös vety).

Työllisyyslaki on tullut voimaan 1.1.1988 alkaen

Lakiosasto

18.3.1991

asteittain siten, että säännökset velvoitetyöstä ovat olleet voimassa koko maassa 1.1.1990 alkaen.

Velvoitetyöllistettyjä oli vuonna 1989 yhteensä 78 455 henkilöä. Yli 55-vuotiaita velvoitetyöllistettyjä oli 4 397. Näistä kunnat olivat työllistäneet 2 780, valtio 1 204 ja yksityiset 413 henkilöä.

Velvoitetyöstä ei yleensä voi kieltäytyä menettämättä oikeutta työttömyyspäivärahaan. Kieltäytymisoikeus on kuitenkin silloin, kun velvoitetyöstä maksettava palkka jäisi työmatkakustannusten vähentämisen jälkeen pienemmäksi kuin maksettava työttömyyspäiväraha.

Velvoitetyötä ei myöskään tarjota työttömälle, jonka työttömyyseläkettä, yksilöllistä varhaiseläkettä taikka työkyvyttömyyseläkettä koskeva hakemus on vireillä.

2.2

Miten velvoitetyö on vaikuttanut eläkkeeseen

Työeläkettä määrättäessä aika eläkeikään eli ns. tuleva aika liitetään pääsääntöisesti viimeiseen vähintään kuusi kuukautta kestäneeseen työsuhteeseen. Työllisyyslain (18 § 3 mom) mukainen velvoitetyö kestää kuusi kuukautta. Jos eläkkeenhakijan viimeinen työsuhde on ollut velvoitetyö, tuleva aika on liitetty tähän työsuhteeseen.

Velvoitetyöstä maksettu palkka on usein pieni. Jos palkka on pienempi kuin aikaisemman työsuhteen palkka, tulevan ajan liittäminen velvoitetyöhön on pienentänyt eläkkeen määrää. Näin on ollut niissä tilanteissa, joissa velvoitetyö on katkaissut aikaisemman työsuhteen perusteella vielä voimassa olleen tulevan ajan oikeuden.

Velvoitetyö on voinut myös parantaa eläkkeen määrää, vaikka tuleva aika on liitetty velvoitetyöhön. Näin on tapahtunut ainakin silloin, kun eläkkeenhakijalla ei enää aiemman työ- tai virkasuhteen perusteella ole ollut oikeutta tulevaan aikaan.

Koska uutta lakia sovelletaan jo 1.1.1991 alkaen, saattaa olla, että eläkepäätöksiä on ehditty antaa tapauksissa, joissa velvoitetyötä koskevia säännöksiä olisi pitänyt soveltaa. Tällaiset päätökset pyritään oikaisemaan, jollei vaikutus eläkkeen määrään ole aivan vähäinen. Se eläkelaitos, jonka maksama eläke oikaisun johdosta pieneni, joutuu hakemaan päätökselleen purkua.

Lakiosasto

18.3.1991

3
Laki velvoitetyn poikkeuksellisesta huomioon ottamisesta

3.1
Muutoksen pääpiirteet

Vaikka velvoitetyn poikkeuksellisesta huomioon ottamisesta ei ole säädetty työeläkelaeissa vaan erillisessä laissa, noudatetaan tätä lakia työeläkejärjestelmässä työeläkelakien tapaan.

Velvoitetyn alentava vaikutus eläketurvaan on haluttu poistaa. Koska näin on käynyt erityisesti iäkkäimmille työntekijöille, lainmuutos on rajoitettu koskemaan työntekijöitä, jotka eläketapahtuman sattuessa olivat jo täyttäneet 55 vuotta.

Laki on väliaikainen, koska Eläkekomitea 1990 selvittelee parhaillaan sellaisia eläketurvan kehittämisvaihtoehtoja, jotka toteutuessaan poistaisivat myös velvoitetystä aiheutuvat ongelmat.

Jos työsuhde jatkuu kuutta kuukautta kauemmin, velvoitettyä koskevaa poikkeuslakia ei sovelleta.

Velvoitetystä aiheutuvan eläkealeneman estämiseksi tuleva aika liitetään velvoitettyä edeltäneeseen työsuhteeseen silloin, kun tämän työsuhteen eläkepalkka on velvoitetyn eläkepalkkaa suurempi.

Velvoitetystä karttuu työ- tai virkasuhteen keston mukainen eläkeoikeus (vapaakirja). Tuleva aika liitetään velvoitettyöhön silloin, kun tulevaan aikaan ei ole oikeutta muun työ- tai virkasuhteen perusteella tai eläkepalkka velvoitetystä on suurempi kuin sitä edeltäneen työsuhteen eläkepalkka.

3.2
Soveltamisala

Lain soveltamisen edellytykset ovat:

- työntekijä on täyttänyt 55 vuotta eläketapahtuman sattuessa,
- eläketapahtuma sattuu 1.1.1991 - 30.6.1993,
- velvoitettyä edeltäneen työsuhteen eläkepalkka on suurempi kuin velvoitetyn eläkepalkka ja
- velvoitettyä edeltäneestä työsuhteesta on voimassa tulevan ajan oikeus velvoitettyä edeltäneen työsuhteen alkaessa (tulevan ajan oikeutta jatkavat mm. ansioon suhteutetut päivärahopäivät ja peruspäivärahopäivät).

Lakiosasto

18.3.1991

3.3

Huomioon otettava velvoitetyö

Laki koskee aina sellaista velvoitetyötä, joka on päättynyt lain voimaantulon eli 1.7.1991 jälkeen. Tällaisen velvoitetyön mahdollisen eläkettä alentavan vaikutuksen ottaa eläkelaitos huomioon omasta aloitteestaan. Eläkelaitoksen on siis verrattava velvoitetyön eläkepalkkaa ja sitä edeltäneen työsuhteen eläkepalkkaa.

Työntekijän vaatimuksesta tulee ottaa huomioon myös 1.1.1988 - 30.6.1991 päättyneet velvoitetyöt. Vaikkei vaatimusta esitettäisikään, voivat eläkelaitokset ottaa myös tällaisten velvoitetöiden alentavan vaikutuksen huomioon. Näin olisi syytä menetellä ainakin silloin, jos velvoitetyön ja sitä edeltäneen työsuhteen palkoissa on huomattava ero.

Työsuhteen katsotaan päättyneen sinä päivänä, jolloin työ- tai virkasuhteen perusteella viimeksi maksettiin palkkaa (TEL 2 § 2 mom, KES 4 § 11 mom). Jos velvoitetyö on ollut valtion palvelusta, palveluksen päättyminen määräytyy työ- ja virkaoikeudellisin perustein.

3.4

Eläketapahtuma

Lainmuutosta sovelletaan eläkkeeseen, jossa eläketapahtuma on sattunut lain soveltamisaikana eli 1.1.1991 - 30.6.1993.

Työkyvyttömyyseläke ja yksilöllinen varhaiseläke

Työkyvyttömyyseläkkeessä eläketapahtumapäivä on se päivä, jona työntekijän katsotaan tulleen työkyvyttömäksi. Yksilöllisessä varhaiseläkkeessä eläketapahtumapäiväksi katsotaan se päivä, jona kaikki eläkkeen saamisen edellytykset täyttyvät. Tämä on useimmiten se päivä, jona työntekijä luopuu työstä. Eläketapahtuma voi siis sattua velvoitetyön kestäessä, sen päättyessä taikka sen jälkeen.

Velvoitetyötä koskevalla lailla ei ole muutettu rajoitussäännöksen soveltamismahdollisuuksia. Soveltamalla rajoitussäännöstä velvoitetyöhön voidaan päästä samaan lopputulokseen kuin velvoitetyötä koskevaa lakia sovellettaessa. Tällöin vapaakirja velvoitetyöstä maksetaan kuitenkin vasta vanhuuseläkkeen yhteydessä.

Työttömyyseläke

Työttömyyseläkkeen eläketapahtumapäivä on työttömyystodistuksen allekirjoituspäivästä taaksepäin laskettuna 60 viikon ja yhden kuukauden pituisen tarkasteluajanjakson ensimmäinen päivä, jona työttömyyspäivärahaa on maksettu. Edellä mainittuun 60

Lakiosasto

18.3.1991

viikon ja yhden kuukauden pituiseen tarkastelujaksoon ei mahdu yhtä aikaa 200 päivärahopäivää ja kuutta kuukautta kestävää työskentelyä, jolta päivärahaa ei makseta. Näin ollen 200 päivän "kerääminen" tulee aloittaa uudelleen velvoitetyön jälkeen.

Työttömyystodistus voidaan antaa myös työttömyysturvavainin mukaisten enimmäispäivien täytyessä. Tällöin eläketapahtumapäivä on joko todistuksen allekirjoituspäivä taikka ensimmäinen päivärahopäivä tarkastelujaksolta (60 viikkoa ja yksi kuukausi). Tällöin eläketapahtumapäivä saattaa olla ennen velvoitetyötäkin.

Vuoden 1991 alusta uudistettiin työttömyysturvalakia (1365/90). Työttömyysrahan 500 päivän enimmäisaika säilyy ennallaan. Tämän lisäksi 55-60 vuotiaalle työttömälle voidaan maksaa ansioon suhteutettua päivärahaa aina sen kuukauden loppuun saakka, jona hän täyttää 60 vuotta.

Yli 60-vuotiaana työttömäksi tullut henkilö voi siis saada ansioon suhteutettua työttömyyspäivärahaa enintään 500 päivää. Ne 60 vuotta täyttäneet työttömät, jotka olivat ennen lain muutosta alkaneet saada 500 enimmäispäivän lisäksi ennen maksettua 400 lisäpäivää, voivat saada päivärahaa enintään 900 päivää.

3.5

Eläkepalkka

Jos velvoitetyön eläkepalkka on pienempi kuin sitä edeltäneen muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella laskettu eläkepalkka, lasketaan tuleva aika tällaisen parempipalkkaisen työsuhteen perusteella.

Mitään säännöksiä siitä, kuinka paljon suurempi eläkepalkan tulisi olla, ei ole säädetty. Vähäinenkin ero riittää. Tarkoituksena on siis vertailla keskenään pelkästään eläkepalkkoja eikä eläkkeen määriä.

Jos työntekijä on ollut useissa velvoitetöissä, verrataan, onko minkään velvoitetyön eläkepalkka suurempi kuin velvoitetöitä edeltäneen työsuhteen palkan taikka yrittäjätoiminnan työtulon perusteella laskettava eläkepalkka.

Jotta palkkavertailu tehtäisiin, tulevan ajan oikeus tulee olla voimassa velvoitetyösuhdetta edeltäneestä työsuhteesta taikka yrittäjätoiminnasta ensimmäisen velvoitetyön alkaessa.

Lakiosasto

18.3.1991

Jos velvoitettyö on kuulunut LEL:n piiriin, eläkepalkkana käytetään keskimääräistä kuukausipalkkaa (LEL-keskipalkkaa), joka lasketaan kaikkien LEL-ansioiden perusteella.

Esimerkki 1

LEL-A ansiot 50 000 mk

TEL-työsuhde 8 kk

LEL-vety-B 20 000 mk

LEL A työsuhteessa ansiot olivat 50 000 markkaa ja LEL-velvoitettyössä 20 000 markkaa. LEL-keskipalkka lasketaan kaikista LEL-ansioista (LEL-A + LEL-vety-B). Jos se on pienempi kuin TEL-palkka, tuleva aika liittyy TEL-työsuhteeseen.

3.6

Tuleva aika

Työeläkesäännösten mukaan tuleva aika on voimassa työsuhteen päätyttyäkin sellaiset 360 päivää, joilta työntekijä ei ole saanut työttömyyspäivärahaa. LEL:ssä tulevan ajan oikeus on voimassa 540 päivää sinä aikana, kun työntekijän ansiot ovat ylittäneet LEL:n ylemmän rajamäärän. Tuleva aika kuitenkin sammuu vanhasta työsuhteesta, jos työntekijä saa oikeuden tulevaan aikaan uuden työsuhteen perusteella (TEL 6 § 5 mom. ja LEL 7 § 3 mom.).

Koska työttömyyspäivärahaa maksetaan vain arkipäiviltä, tällaiset korvauksettomat päivät "söivät" pikkuhiljaa jälkikarenssiaikaa. Ennen velvoitettyötä koskevia säännöksiä tuleva aika saattoi kuitenkin säilyä useamman vuoden työsuhteen päätyttyä. (ks. ETK tiedottaa 2/88)

Lainmuutoksen tarkoituksena on, ettei velvoitettyö sammuttisi sitä edeltäneestä työsuhteesta velvoitetyn alkaessa vielä voimassa ollutta tulevan ajan oikeutta.

Lakia sovelletaan myös tilanteissa, joissa eläketahtuma sattuu velvoitettyösuhteen kestäessä. Tällöin velvoitettyö ei siis ole kestänyt kuutta kuukautta. Yksityisen sektorin työeläkelakien mukaan tuleva aika liitetään näissä tilanteissa velvoitettyötä edeltäneeseen työsuhteeseen jo ns. uimissäännön perusteella. Jos velvoitettyö on kuulunut LEL:n piiriin, tulevan ajan saamiseen sen perusteella on riittänyt, että ansiot tästä työsuhteesta ovat yli LEL:n 7 §:n 1 momentin rajamäärän.

Lakiosasto

18.3.1991

VEL:n mukaan tuleva aika liitetään jo vähintään neljä kuukautta jatkuneeseen työsuhteeseen. Siksi laki tulee sovellettavaksi myös alle kuusi kuukautta jatkuneeseen VEL:n alaiseen velvoitetyöhön. VEL:n säännökset kuitenkin muuttuvat 1.10.1991 lukien siten, että myös VEL:ssä tuleva aika liitetään TEL:n tavoin viimeiseen vähintään kuusi kuukautta kestäneeseen työsuhteeseen. Vastaava muutos KES:öön on tullut voimaan 1.1.1991 alkaen.

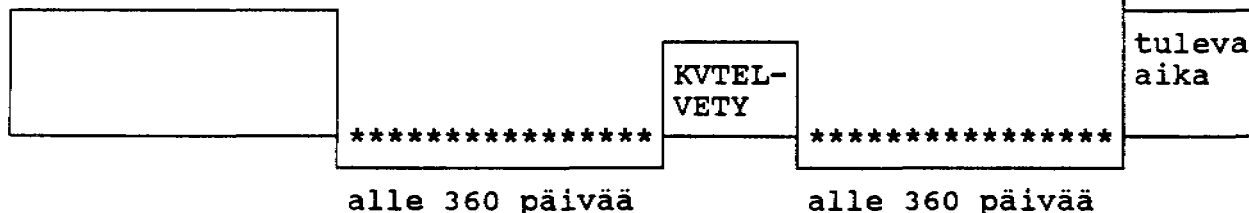
Perussääntö Lain ensimmäisessä lauseessa on velvoitetyön huomioon ottamisen perussääntö:

Esimerkki 2

työsuhde t.
yrittäjätoiminta,
josta tulevan ajan
eläke

tulevan ajan oikeus
voimassa eläketapahtuman
sattuessa *****

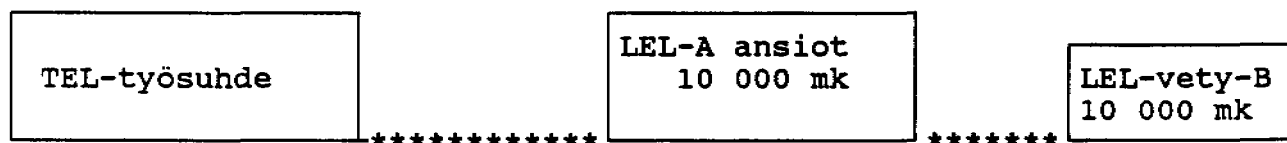
eläketapahtuma

Tulevan ajan oikeus velvoitetyötä edeltäneestä työsuhteesta on voimassa velvoitetyön alkaessa. Vety-työsuhde synnyttää uuden tulevan ajan oikeuden. Eläketapahtuman sattuessa tulevan ajan oikeuden velvoitetyöstä pitää olla vielä voimassa.

Eläke: - vapaakirja KVTEL-VETY:stä ja
- eläke työsuhteesta ennen työttömäksi jäämistä + tuleva aika eläketapahtumasta vanhuuseläkeikään tämän työsuhteen perusteella.

Esimerkki 3

Erityislakia ei sovelleta, koska LEL-ansiot velvoitetyöstä ovat alle LEL:n 7 §:n 1 momentin rajamäärän. Tuleva aika otetaan huomioon LEL:n mukaan,

Lakiosasto

18.3.1991

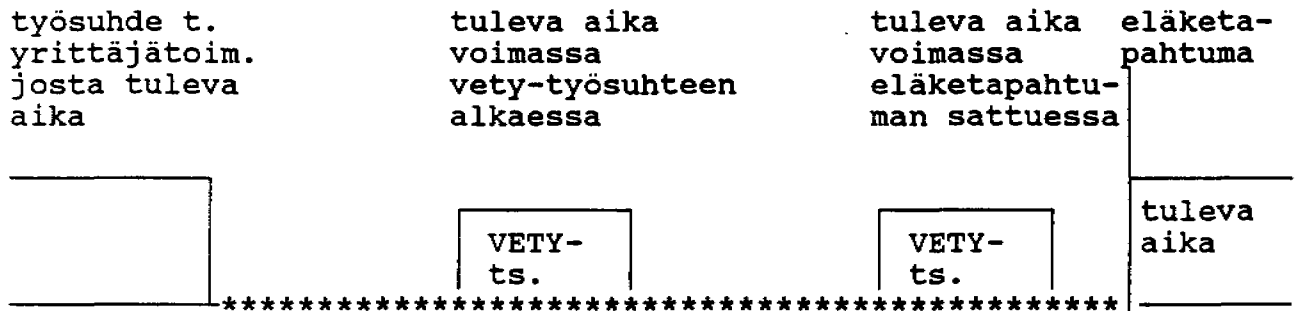
koska LEL A ja LEL-vety-B yhdessä ylittävät LEL:n rajamäärän.

Lisäsääntö

Niissä tapauksissa, joissa työntekijä on ollut useissa velvoitetyösuhteissa, tutkitaan, onko tulevan ajan oikeus ollut voimassa sekä ensimmäisen velvoitetyösuhteen alkaessa että viimeisen velvoitetyösuhteen jälkeen eläketapahtuman sattuessa. Jos näin on, otetaan mukaan tuleva aika otetaan huomioon velvoitetyötä edeltäneen "normaalin" työsuhteen perusteella.

Lain toisessa lauseessa on säännös tällaisia tilanteita varten, joissa vety-työsuhteita on useita:

Esimerkki 4

Tulevan ajan oikeus on ollut voimassa ensimmäisen vety-työsuhteen alkaessa. Vety-työsuhde synnyttää uuden tulevan ajan oikeuden. Tulevan ajan oikeus ei saa sammua vety-työsuhteitten välillä eikä ennen eläketapahtumaa. Tuleva aika lasketaan ennen vety-työsuhteita olleen työsuhteen tai yrittäjätoiminnan perusteella eläketapahtumasta vanhuuseläkeikään.

Velvoitetyön jälkeen muu työsuhde

Jos työntekijä vety-työsuhteen jälkeen saavuttaa vähintään kuusi kuukautta kestäneen yrittäjätoiminnan tai muun kuin vety-työsuhteen perusteella taikka LEL:n ylempään rajantulon perusteella oikeuden tulevaan aikaan, liitetään tuleva aika tähän työsuhteeseen (TEL 6 § 5 mom. ja LEL 7 § 3 mom.). Jos siis jälkimmäinen vety-työsuhde edellä esimerkissä 4 olisikin ollut "normaali" vähintään kuusi kuukautta jatkunut työsuhde, tuleva aika liittyisi siihen, eikä ennen ensimmäistä vety-työsuhdetta olleeseen työsuhteeseen tai yrittäjätoimintaan.

Jos työntekijällä ei ole oikeutta tulevaan aikaan ennen velvoitetyösuhdetta olevan työsuhteen tai

Lakiosasto

18.3.1991

yrittäjätoiminnan perusteella ja hänellä on velvoitetetyösuhteen jälkeen alle kuusi kuukautta jatkunut "normaali" työsuhde, tuleva aika liitetään uimissäännön perusteella velvoitetetyösuhteeseen.

3.7

Alennettu eläkeikä

Jos työsuhteessa, johon tuleva aika liitetään, on rekisteröity alempi eläkeikä, yksityisen sektorin vapaakirjat normeerataan tämän työsuhteen ehtojen mukaisiksi. Jos velvoitettyö on ollut TEL:n alaista, myös se normeerataan.

3.8

Velvoitettyöstä ilmoittaminen

Valtaosa velvoitetöistä on julkisen sektorin töitä. Yksityisellä sektorilla velvoitettyöt ovat useimmiten LEL:n alaisia töitä.

Eläketurvakeskuksen työsuhderekisterissä ei ole tietoa siitä, onko kyseessä velvoitettyö. Myöskään eläkehakemuslomakkeissa ei erikseen tiedustella, onko työskentely ollut velvoitettyötä. Koska eläkehakemuslomakkeita ei lain väliaikaisuuden vuoksi ole tarkoitus uusida, tulisi velvoitettyöstä ilmoittaa eläkehakemuksen työsuhteet -kohdassa. Palvelupisteille annettavat eläkehakemusten täyttöohjeet uusitaan tältä osin.

Koska eläkelaitoksilla ei siis aina tule olemaan tietoa velvoitettyöstä, asia jää viime kädessä eläkkeenhakijan oman ilmoituksen varaan. Jos näyttää siltä, että hakija on ollut velvoitettyössä 1.7.1991 jälkeen, on eläkelaitoksen selvitettävä asia hakijan tai työnantajan kanssa (ks. kohta 3.3).

3.9

Eläkehakemuksen käsittely

Eläkehakemuksen ratkaisee eläkelaitos, jonka myöntämään eläkkeeseen liittyy tuleva aika kuten aikaisemminkin.

Velvoitettyöhön ei pääsääntöisesti liitetä tulevaa aikaa. Siksi eläkehakemuksen ratkaisee yleensä velvoitettyötä edeltäneen työsuhteen tai yrittäjätoiminnan vakuuttanut eläkelaitos. Tästä syystä velvoitettyössä olleen eläkehakemus useimmissa tapauksissa siirtyy julkiselta sektorilta yksityisen sektorin eläkelaitokseen ratkaistavaksi.

Eläketurvakeskuksen koneellinen päättelyohjelma ei voi virheettömästi ohjata eläkehakemusta käsiteltä-

Lakiosasto

18.3.1991

väksi velvoitetyötä koskevien säännösten mukaisesti oikeaan eläkelaitokseen. Eläkelaitosten on eläkehakemuksia käsitellessään kiinnitettävä asiaan huomiota. Jos viimeinen työ on ollut velvoitetyötä ja tuleva aika tulisi uusien säännösten mukaan liittää viimeistä aikaisempaan työ- tai virkasuhteeseen, on eläkehakemus viipymättä siirrettävä käsiteltäväksi oikeaan eläkelaitokseen. Siirron yhteydessä on ilmoitettava vety-työsuhteen palkkatiedot. Tiedot voidaan ilmoittaa myös puhelimitse.

Vastaavasti, jos jokin eläkelaitos ilmoittaa Eläketurvakeskukselle vireille tulleesta eläkehakemuksesta, Eläketurvakeskus saattaa kehottaa eläkelaitosta jakamaan eläkehakemuksen velvoitetyöstä vastaavalle eläkelaitokselle. Kehotuksesta huolimatta eläkelaitoksen tulee siis eläkehakemuksessa olevien tietojen pohjalta jakaa eläkehakemus tarvittaessa viimeistä aikaisemmalle eläkelaitokselle.

Eläkelaitokset neuvottelevat keskenään, jos viimeisen eläkelaitoksen ratkaisemisessa on epäselvyyksiä.

Eläkepäätös voidaan antaa jo ennen lain voimaantuloa 1.7.1991, jos lain soveltamisedellytykset täyttyvät.

3.10

Eläketapahtumaliikenne

Eläketapahtumarekisteriin talletetaan tieto siitä, että tuleva aika on liitetty velvoitetyötä edeltäneeseen työ- tai virkasuhteeseen.

Ohjeet eläketapahtumailmoitusliikenteestä annetaan erillisellä yleiskirjeellä.

4

Lainmuutos 1.10.1991

Tuleva aika määräytyy eläketapahtuman sattuessa 1.10.1991 tai sen jälkeen TEL:n 6 §:n 3 momentin muutoksen mukaan. Vastaavat muutokset on tehty LEL:n 7 §:n 1 momenttiin, MEL:n 12 §:n 7 momenttiin ja VEL:n 5 §:n 2 momenttiin.

TEL:n 6 §:n 3 momentin muutoksen mukaan 55 vuotta täyttäneen työntekijän tulevan ajan oikeus säilyy niin kauan kuin hän voi saada ansioon suhteutettua työttömyyspäivärahaa eli sen kuukauden loppuun, jolloin hän täyttää 60 vuotta. Tämä merkitsee sitä, ettei päivärahattomia päiviä tarvitse laskea ansioon suhteutettua työttömyyspäivärahaa saaneilla ja jälkikarenssiaika näin pitenee.

Lakiosasto

18.3.1991

Entiseen tapaan tuleva aika kuitenkin liitetään viimeiseen vähintään kuusi kuukautta jatkuneeseen työsuhteeseen.

Peruspäivärahan saajia ei TEL:n 6 §:n 3 momentin muutos koske.

5

Vety-säännösten merkitys ajalla 1.10.1991 - 30.6.1993

Ansioon suhteutettua päivärahaa saaneet

Tulevan ajan säilyminen eli jälkikarenssiaika määräytyy, eläketapahtuman sattuessa 1.10.1991 tai sen jälkeen, TEL:n 6 §:n 3 momentin muutoksen mukaan niillä, jotka ovat saaneet ansioon suhteutettua päivärahaa.

Velvoitetyötä koskevan erillinen laki säättää kuitenkin näissäkin tapauksissa, mihin työsuhteeseen tuleva aika liitetään. Tuleva aika liitetään velvoitetyöhön vain, jos sen eläkepalkka on sitä edeltäneen työsuhteen eläkepalkkaa suurempi.

Peruspäivärahaa saaneet

Jos työntekijä ei ole saanut ansioon suhteutettua päivärahaa, tulevan ajan säilyminen määräytyy vetylain perusteella 1.10.1991 jälkeenkin. Sen mukaan työntekijän oikeus tulevaan aikaan säilyy velvoitetyön kestäessä. Tuleva aika lasketaan velvoitetyötä edeltäneeseen parempipalkkaiseen työsuhteeseen, jos tulevan ajan oikeus oli voimassa velvoitetyön alkaessa.

N:o 476

Laki

velvoitetyn poikkeuksellisesta huomioon ottamisesta työeläketurvassa

Annettu Helsingissä 8 päivänä maaliskuuta 1991

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Sen estämättä, mitä työntekijäin eläkelain (395/61) 6 §:n 5 momentissa, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) 7 §:n 3 momentissa, merimieseläkelain (72/56) 12 §:n 3 momentissa ja valtion eläkelain (280/66) 6 §:n 2 momentissa on säädetty, 55 vuotta täyttäneen työntekijän ei katsota saavuttaneen sanottujen momenttien tarkoittamaa oikeutta eläketurvaan kuitenkaan sellaisen työ- tai palvelussuhteen perusteella, johon työntekijä on työllistetty työllisyyslain (275/87) 18 §:n 3 momentin tai, jos kyseessä on muu työnantaja kuin valtio tai kunta, sitä vastaavan menettelyn mukaisesti ja josta laskettava eläkkeen perusteena oleva palkka on pienempi kuin aikaisemmasta työ- tai palvelussuhteesta taikka yrittäjätoiminnasta laskettava vastaava palkka tai työtulo. Jos työntekijä ei ole menettänyt oikeutta tulevaan aikaan tai sitä vastaavaan ansioon aikaisemman työ- tai palvelussuhteen perusteella sillä hetkellä kun hä-

nen työllisyyslain 18 §:n 3 momentissa tarkoitettu työ- tai palvelussuhteensa alkoi, hänen ei tätä lakia sovellettaessa katsota menettäneen oikeutta tulevaan aikaan tai ansioon aikaisemmasta työsuhteesta tällaisessa työsuhteessa ollessaan. Tarkemmat säännökset voidaan antaa asetuksella.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1991 kuitenkin siten, että sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1991. Laki on voimassa 30 päivään kesäkuuta 1993. Sitä sovelletaan eläkkeeseen, jossa eläketapahtuma on sattunut lain soveltamisaikana.

Tämä laki koskee sellaista tässä laissa tarkoitettua työsuhdetta, joka on päättynyt lain voimaantulon jälkeen. Lakia sovelletaan työntekijän vaatimuksesta myös sellaiseen työ- tai palvelussuhteeseen, joka on ollut voimassa 1 päivän tammikuuta 1988 ja 30 päivän kesäkuuta 1991 välisenä aikana.

Helsingissä 8 päivänä maaliskuuta 1991

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTOMinisteri *Tuulikki Hämäläinen*

Hallituksen esitys 301/90
 Sosiaalivaliok. miet. 61/90
 Suuren valiok. miet. 331/90